

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема: „ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД СЪВРЕМЕННАТА ПАРИЧНА ПОЛИТИКА И ОПТИМИЗИРАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ПАРИЧНИТЕ АГРЕГАТИ“

с автор Владимир Христов Сиркаров,
катедра „Финанси и кредит“ при СА „Д. А. Ценов“

Цел на изготвяне на рецензията: Рецензията е изготвена от професор д-р Стоян Проданов, съгласно Заповед на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, № 1035 от 2 декември 2021 г. във връзка със защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в Област на висше образование: 3.

Социални, стопански и правни науки

Форма на докторантурата: Докторант задочна форма

Водеща обучението катедра: Катедра „Финанси и кредит“ при Факултет „Финанси“

Научен ръководител: доц. д-р Александър Петров Ганчев, катедра „Финанси и кредит“ към факултет „Финанси“ на СА „Д. А. Ценов“

Докторска програма: „Финанси, парично обращение, кредит и застраховка“ (Финанси)

I. Общо представяне на дисертационния труд, преценка на формата и структурата на дисертационния труд

Представената за оценяване дисертация е изготвена в структура от три глави. В увода е развита проблемната област на изследване, както следва: актуалност, обект, предмет, теза, цел, задачи и методология. Очертани са и ограничителните условия на изследването.

Дисертационният труд е в обем от 198 стандартни страници, вкл. въведение - 7 страници, основен текст, поместен в три глави - 175 страници, заключение - 5 страници, списък на литературните източници, декларация за оригиналност, 31 фигури и 11 таблици. Структурирана е във въведение, три глави, заключение и

библиография. Библиографията съдържа 104 източника. В заключението са представени основните резултати от дисертационния труд. По темата на дисертационния труд са направени 5 публикации. Библиографската справка е по АРА-стил. Основното съдържание и библиографската справка дават основание да се установи коректно спазване на изискванията за библиографско цитиране и библиографско описание. Приложена е декларация за достоверност и оригиналност.

Представената рецензия съответства на нормативните изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България и приложимите за СА „Д. А. Ценов“ вътрешни разпоредби.

II. Научна и съдържателна оценка на разработката

Изследването е по тема с подчертана актуалност, научна и приложна насоченост. Управлението на системния рисков в глобалната и европейската финансова система се обуславя от възникването на системни събития, които могат да доведат до финансова нестабилност и кризи. Изследването по убедителен и обоснован начин доказва тезата, че дългосрочните резултати от управлението на системния рисков зависят основно от подготовката на финансова система да се справи с него. Развитието на паричните политики на централните банки, появата на феномени като неконвенционалната парична политика, криптовалути, финансовите иновации и новите регулатии налагат нов прочит и анализ на парите като концепция и начините за измерване на паричното предlagане.

Обектът, предметът, целта и тезата са коректно, акуратно и ясно определени. Обект на разработката е паричното предlagане, а предмет - инструментариумът за измерване на паричното предlagане и дефинирането на неговите качествени и количествени характеристики. Целта на дисертацията е комплексното изследване на възможностите за оптимизиране на изчисляването на паричното предlagане чрез конструиране на

паричен агрегат, който съответства на теоретичната основа за парите като универсално средство за размяна. Дисертационната теза гласи, че класическите парични агрегати в условията на парични системи с необезпечени пари не представлят коректно паричното предлагане. Това поражда възможност за оптимизиране на точността на измерването на паричното предлагане посредством паричен агрегат, отчитащ изцяло функцията на парите като окончателно платежно средство при всички възможни транзакции.

Дисертационният труд дава заявка за изпълнението на осем изследователски задачи, най-важните от които са изследването на парите и техните функции, анализа на паричните системи и паричните политики, създаването на нова концепция за паричното предлагане и неговото изчисляване.

В методически аспект разработката се основава на основните научноизследователски методи, използвани за реализиране на целите и задачите на изследването, както следва: дескриптивен, исторически, критичен, индуктивен и дедуктивен анализ; корелационен и сравнителен анализ, анализ на статистически данни. Прави впечатление следването на завета и методите, характерни за австрийската школа, умело вписани в съвременните условия. Същевременно докторантът предлага собствена методология, която има висока изследователска стойност и оригиналност.

III. Научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд

Рецензирианият дисертационен труд представлява логически завършено изследване, разработено в духа и стилистиката либералната теория и австрийската школа. Авторът е убеден и убедителен поддръжник на либералната теория, както и твърд опонент на неокейнсианска теория.

Очертаните приноси оценявам като научно-обосновани авторови резултати, включително:

- Извършен е системен анализ на парите като икономически феномен, дефинирани са паричните заместители.

- Извършен е хронологичен анализ на основните етапи в развитието на паричните системи, техните характеристики в условията на необезпечени пари.
- Изведени са недостатъците на класическите инструменти за измерване на паричното предлагане.
- На база на разкритите методологически недостатъци на традиционните парични агрегати като M1 и M2 в дисертационното изследване се предлага нов паричен агрегат, наречен Actual Money Supply или съкратено AMS. Неговите компоненти са изградени на база принципите парите служат за окончателно, тоест финално средство за разплащане на всички транзакции и паричният заместител да представлява иск към налични пари, които са конвертируеми по номинална стойност.
- Извършен е количествен анализ, който показва наличието на значимо влияние на паричното предлагане върху измененията на шест основните макроикономически индикатори в САЩ като индекс на потребителските цени, брутен вътрешен продукт, баланс по текуща сметка, брой заети лица и стойност на индекса S&P 500. Резултатите показват изключително висока значимост за влиянието на паричните агрегати M1, M2 и AMS върху резултативните променливи при различни времеви лагове. Емпиричният анализ показва също така, че агрегатът AMS има много висока описателна способност като икономически фактор.

Приемам, че основната теза на дисертацията е категорично доказана. Изследването успешно аргументира оптимизирането в точността на измерването на паричното предлагане посредством предложен оригинален паричен агрегат, отчитащ изцяло функцията на парите като „окончателно платежно средство“ при всички възможни транзакции. Тестването на хипотезата за зависимост на връзката между паричното предлагане и агрегати върху макроикономическите показатели е значимо при над 99%

доверителен интервал и удостоверява валидността на изводите.

IV. Преценка на степента на покриване на минималните изисквания за заемане на образователната и научната степен „доктор“ и на публикациите по дисертационния труд

Докторантът изпълнява минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Набрани са 45 точки от публикации при изискуеми 30 точки, видно от справката за изпълнение на минималните национални изисквания, съгл. чл. 1а, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България.

Докторантът е представил за целите на рецензията две статии, доклад и студия. Публикациите показват, че отразяват по безспорен начин важни страни от дисертацията. Има неизползвани възможности за още публикации по темата и за допълнителни изследвания, които да се насочат за публикуване.

При оценката на дисертацията се установява, че докторантът е изследвал голям брой източници - книги, научни статии, документи, провел е емпирични анализи на база конкретни актуални данни. Работил е, спазвайки най-високите етични академични стандарти, с добросъвестно използване на споменатите литературни източници. Резултатите от използването на антиплагиатски софтуер са много добри, което показва самостоятелните усилия на докторанта и постигнатите резултати в разработения дисертационен труд.

Авторефератът е в обем от 47 страници и отразява точно и пълно съдържанието на дисертационния труд.

V. Критични бележки

Въпреки положителната цялостна оценка за разработката, съществуват слабости и пропуски, които не омаловажават значението на постигнатото в дисертацията, както следва:

- В изследването австрийската школа има характеристиката на водеща и единствена заслужаваща внимание и доверие теоретична концепция. Въпреки добавянето на информация за други научни школи, това изглежда недостатъчно задълбочено

и допринася за известна асиметричност.

- Забелязва се известен уклон за даване на по-скоро политически оценки за дадено действие или допускане, без то да е аргументирано следвайки методиката на научните изследвания и наука, базирана на фактите.

VI. Обобщено заключение и оценка

Представеният дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ притежава изискваните по Правилника за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ количествени и качествени характеристики. Той съдържа научни и научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Дисертационната разработка показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната научна специалност и способности за самостоятелни научни изследвания. Поради това препоръчам да бъде присъдена на докторант Владимир Христов Сиркаров образователната и научната степен „доктор“ в Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление: 3.8. Икономика; Докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)“.

10.1.2022 г.

.....

Проф. д-р Стоян Проданов